

Sundhed & trivsel

Galskab i litteraturen

Indholdsfortegnelse

Lektion 1:

- Introduktion.
- Verdensmålet
“Sundhed og
trivsel”.
- Galskab i
litteraturen.
- Analyse af digtene.

Lektion 2:

- Digtanalyse.
- Fremlæggelse.

Spørgsmål til klassen:

Hvad tror I FN gerne vil opnå med det 3. verdensmål om sundhed og trivsel? Hvad ved I om psykiske sygdomme generelt og i litteraturen?

Introduktion

FN's verdensmål.

Galskab i litteraturen.

Litteraturhistorisk perspektiv på sundhed og trivsel.

- Det moderne gennembrud.
- Surrealisme.
- Konfrontationsmodernisme.

Litteratur der er udformet på baggrund af indlæggelse
(Tove Ditlevsen)

Introduktion til metoderne og til digtanalyse.

FN's verdensmål

- 17 konkrete verdensmål.
- Sikre en bedre verden.
- Universelle mål for medlemslande.
- FN - verdensmål 3 “Sundhed og trivsel”
- Fysiske og mentale konsekvenser.

THE PRACTICAL BALANCE

CHALLENGES

Emotional
Mental
Physical
Social
Spiritual

WELLBEING

RESOURCES

Emotional
Mental
Physical
Social
Spiritual

3 GOOD HEALTH
AND WELL-BEING

Galskab i litteraturen

- Beskrivelse af psykiske sygdomme.
- Indblik i en ny verden.
- Mads Mygind har udfoldet kreative digte, som belyser smertestillende medicin.
- Morfin får en stemme og persona.
- Skellet mellem virkelighed og fantasi - svæver mellem forskellige verdener.
- Litteratur som en behandlingsmetode for syge mennesker (Selvbiografi)

Tove Ditlevsen

Digtet “Angst” fra samlingen *De voksne* af Tove

Ditlevsen: <http://toveditlevsen.dk/tove-ditlevsen-angst-digt/>

- Hvorhenne optræder der sproglige tegn på Tove Ditlevsens sundhedstilstand trivsel, og er der elementer af galskab?
- Hvordan er sproget udtrykt f.eks. Metaforer, billedsprog mm.?
- Kan man se angsten tydeligt, og hvordan ses den, hvad optræder den som?
- Hvilke symboler lægger du særligt mærke til, og hvad gør det for digtet i perspektiv til sundhed og trivsel samt galskab i litteraturen?

Det moderne gennembrud

Fokus på verdensmålet “Sundhed og Trivsel”.

- Man begyndte at se verden med et realistisk øje.
- Sætte problemer under debat.
- Udviklingsprocessen og ændringerne i samfundet opstod som små revolutioner.
- Skildrer det normale liv.
- Gør op med forestillinger som samfundet har skabt.
- Kamp for anerkendelse og at alle fik en stemme.
- Vigtige tiltag for at få en positiv samfundsmæssig udvikling.

Surrealisme

Fokus på Galskab i Litteraturen.

- Fokus på sindets ubevidste og ukendte for at forsøge at frigøre mennesket i andre dimensioner.
- Dyrkelse af det absurde, irrationalitet og udtrykt i tankens stemme.
- Kontrol slippes og man forsøger at grave sig ind i dybere lag i personaen.
- Finde den større virkelighed bag personen - associationer, drømme og fantasi.
- “Galskaben i litteraturen” handler om, hvordan litteraturen historisk set udforsker menneskets tankeformer og adfærdsmønstre, skubber til vores billede af syge mennesker, som man i samfundet betragter som sindssyge.”
- Sproget som værktøj til at beskrive diagnoser.

Konfrontationsmodernisme

Kobling til galskab i litteraturen

- Kendetegnet ved, at man konfronterer læserne med den moderne verden.
- Afspejle emner der er mere alvorlige og iscenesætter emnerne til at illustrere den kaotiske verden.
- Typisk mange og svære metaforer, usammenhængende tekster og frie vers til at demonstrere en kompleks verden som et svært sted at befinde sig i forfatterens øjne.
- At sætte sig ind i andre menneskers problemer og give dem en stemme:
 - “Det kan give stemme til en minoritet, der ofte har svært ved at komme til orde i samfundsdebatten”.
- Det enkelte menneskes møde med omverdenen = Fornyet syn på verdenen.

DET HUL AF LYS

Mads Mygind “Morfindigte”.

“I antologien, *DET HUL AF LYS*, fortolker århusianske forfattere og kunstnere FN’s 17 verdensmål for bæredygtig udvikling i ord og billeder. Bogen er en mosaik af poesi, tegneserier, linoleumstryk, noveller, kortprosa, collager og meget mere”

Citat fra bagsiden af bogen, DET HUL AF LYS

Digtanalyse

- Nykritisk analyse fokus på verdensmålet Sundhed og Trivsel.
 - Moderne Gennembrud.
- Rolleanalyse fokus på verdensmålet Sundhed og Trivsel.
 - Moderne Gennembrud.
- Psykoanalyse fokus på Galskab i litteraturen.
 - Surrealismen.
- Postkritisk analyse fokus på Galskab i litteraturen.
 - Konfrontationsmodernisme.

Nykritisk læsning

- Opstod i 1920'erne.
- Det litterære værk ses som en selvberoende helhed.
- Fokus på at dele teksten op i flere lag uafhængigt af hinanden.
- De forskellige lag skal analyseres.
- Lagene skal analyseres (billedet), hvor man i sidste ende sætter det litterære værk som en helhed.

<i>lydlige lag</i> (akustiske, fonetiske niveau)
<i>syntaktiske lag</i> (sætningskonstruktion, rytme, brug af forfælder, vægtforhold)
<i>fortælle-mæssige lag</i> (fortælle-teknik, udsigelse, fortælle-synsvinkler, lyrisk jeg)
<i>plan-strukturlaget</i> (real- og billedplan, billedsprog, encyklopædi, allusioner mv.)
<i>storelementernes lag</i> (motiv, tema, handling, personer, miljøer, konflikter, løsninger)
<i>fortællerholdningens lag</i> (tekstens holdning, grundfilosofi, etiske værdier)
<i>det livsbilledlige lag</i> (tekstens udsagn, almenyldige kerne, livsfilosofi)

Kilde: Systime - litteraturens veje

Minder om en kage → der er mange lag (lagkage)

Rolleanalyse

- “ I det moderne gennembrud er den sociale bevidsthed, ansvarlighed i forhold til bekæmpelse af fattigdom og flere sundhedsmæssige tiltag centrale for at få en positiv samfundsmæssig udvikling”.
- FN's 3. Verdensmål; Hvordan afspejler digtet det 3. verdensmål om Sundhed og Trivsel.
- Redegør for de forskellige karakterer der optræder i digtet, lægen, patienten, morfinen mm.
- Hvordan kan digtene sættes i perspektiv til det Moderne Gennembrud samt en sammenligning af Sundhed og Trivsel i dag og i perioden 1870-1890?

Psykoanalyse

- Undersøg ubevidste elementer i digtet.
- Undersøg personlighed, virkelighedsopfattelse og handlinger i digtet.
- Perspektiver til den Surrealistiske periode i dansk litteratur.
- Fortolkning af symboler, metaforer og andre stilistiske virkemidler som forfatteren af digtene benytter sig af.
- Overvej om der er elementer af ubevidsthed, absurde elementer, irrationelle elementer eller om der på anden vis findes et skel mellem virkelighed og fantasi.
- Se på forfatterens forhold til morfin samt lav en perspektivering til Tove Ditlevsens digt “Angst” fra digtsamlingen *De voksne*.

Postkritisk læsning

- Teksten skjuler sandheden, men viser os mening med dens indhold.
- Man skal åbne teksten for at finde ind til fortolkningen.
- Fokus på tekstens sindstilstand.
- Man skal finde ud af, hvad teksten har på hjerte.
- Hvordan teksten afspejler jeget og verden samt behandlingen af skrøbelige tilstande for jeget?

Fremlæggelse - Hvad skal I lave?

- Digtanalyse af Mads Myginds Morfindigte fra Antologien *DET HUL AF LYS*, side 108-113.
- Analysen skal omskrives til et kreativt produkt såsom: film/kortfilm, planche, podcast, powerpoint, sang, skuespil eller tegneserie m.m.
- Det kreative produkt skal have et fagligt indhold og have hovedfokus på analysen og digtets indhold, hvilket skal kunne ses tydeligt, så man med sikkerhed ved, at det er Morfindigtene af Mads Mygind, der formidles.
- Projektet skal fremvises i matrixgrupper og varigheden er en 10 minutters fremlæggelse.